

بررسی و مقایسه ی رابطه ی میان ویژگی های شخصیتی و رضایتمندی

زناشویی در زنان شاغل شهر کازرون

مهرداد جنتی جهرمی^۱، لادن معین^۲ و لیلا یزدانی^{۳*}

چکیده

این پژوهش به بررسی و مقایسه ی رابطه ی میان ویژگی های شخصیتی و رضایتمندی زناشویی در زنان شاغل شهر کازرون می پردازد. پرسش پژوهش این است که « آیا میان ویژگی های شخصیتی در روان رنجورخویی، برونگرایی، بازبودن، توافقی و وجدانی بودن) و رضایت زناشویی رابطه وجود دارد ؟ روش پژوهش از نوع مطالعات همبستگی است. جامعه ی آماری زنان شاغل شهر کازرون بودند، بنابراین از روش خوشه ای دو مرحله ای اقدام به نمونه گیری شد. در کل ۲۰۰ نفر جامعه ی نمونه ی پژوهش را تشکیل می دادند. ابزار جمع آوری داده ها عبارتنداز: پرسشنامه ی رضایت زناشویی انریچ که شامل ۴۷ سؤال و پرسشنامه ی شخصیت نئو که شامل ۶۰ سؤال می باشد. پس از نمره گذاری پرسشنامه و استخراج داده ها، با استفاده از نرم افزار SPSS با کمک آزمون های آماری تحلیل رگرسیون، ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل واریانس پرداخته شده است. یافته ها میان متغیر رضایت زناشویی و هر یک از مولفه های شخصیتی روان رنجور خویی ($0/22 -$)، برون گرایی ($0/09 -$)، بازبودن ($0/18$)، توافقی ($0/11$) و وجدانی بودن ($0/10$) می باشد، از میان ضرایب مشاهده شده، رابطه ی میان رضایت زناشویی و روان رنجور خویی با اطمینان آماری $0/99$ و رابطه ی میان باز بودن و رضایت زناشویی با اطمینان آماری $0/95$ معنادار است. رابطه ی میان روان رنجورخویی و رضایت زناشویی رابطه ای معکوس و رابطه ی میان باز بودن و رضایت زناشویی رابطه ای مستقیم است. از میان ابعاد شخصیتی نئو سه بعد دارای اثر معنادار بر رضایت زناشویی و دو بعد توافقی و با وجدانی بودن هر چند دارای تأثیر مثبت بر رضایت زناشویی هستند، اما اثر مشاهده شده به لحاظ آماری معنادار نمی باشد، هر سه متغیر دارای تأثیر هم جهت بر میزان رضایت زناشویی نیستند تأثیر روان رنجور خویی و برون گرایی به صورت

¹ - استادیار و عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد کازرون.

² - استادیار و عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد مرودشت.

³ - کارشناسی ارشد مشاوره و راهنمایی دانشگاه آزاد مرودشت.

*- نویسنده ی مسئول مقاله: Leila_2006_785@yahoo.com

معکوس و تأثیر باز بودن به صورت مستقیم است. این نتایج نشان می دهد مولفه های شخصیت، قدرت پیش بینی کنندگی رضایت زناشویی را دارند و میان ویژگی های شخصیتی که پرسشنامه ی نئو می سنجد و رضایت زناشویی، رابطه وجود دارد.

واژه های کلیدی : خصایص شخصیتی، رضایت زناشویی.

پیشگفتار

استواری و استحکام خانواده به ازدواج و رابطه ی زناشویی پایدار و بنیادین بستگی دارد، یعنی هر گونه تزلزل و سستی در رضایت زناشویی و یا عدم وجود یک ازدواج موفق افزون بر آن که آرامش روانی زوج ها را مختل می کند، بقاء و دوام خانواده را نیز در معرض خطر قرار می دهد. ازدواج یک پدیده ی چند بعدی است (نجاتی، ۱۳۸۳).

در ازدواج مسئله ی مهم رضایت زناشویی است که در تعریف آن کارشناسان توافق نظر دارند که رضامندی زناشویی به ارزیابی ذهنی دو طرف از کیفیت رابطه اشاره کرد (تیلور^۱، ۱۹۹۴).

وینچ^۲ (۲۰۰) و دیگران (به نقل از سلیمانیان، ۱۳۷۳) بر این باور است که رضایت زناشویی انطباق میان وضعیتی که وجود دارد و وضعیتی که مورد انتظار است، می باشد. بر اساس این تعریف، رضایت زناشویی وقتی وجود دارد که وضعیت موجود فرد در روابط زناشویی با آنچه که وی انتظار داشته ، مطابق باشد.

عامل های زیادی می تواند در رضایت زناشویی موثر باشد و هر کس با توجه به نگرش ویژه ی خود و یا نتایج پژوهش هایش، عامل هایی را برای رضایت زناشویی بیان می کند. برخی بلوغ فکری و عاطفی زوجین، داشتن تحصیلات و طبقه ی مشابه و یا داشتن علاقه و طرز تفکر مشترک را از جمله عوامل تأثیر گذار بر رضایت زناشویی می دانند و برخی دیگر نیز عوامل دیگری را ذکر می کنند که مهم ترین این عوامل عبارتند از:

- ۱- ابراز محبت و عشق زوجین نسبت به یکدیگر (بک، ۱۹۸۷ ترجمه قراچداغی، ۱۳۷۶). ۲- احترام به همسر (علی اسماعیلی، ۱۳۷۷). ۳- برقراری روابط اجتماعی (به نقل از موسوی، ۱۳۷۵).
- ۴- روابط جنسی (میلانی فر، ۱۳۷۲). ۵- مسایل اقتصادی و اجتماعی: (نوابی نژاد، ۱۳۷۷).
- ۶- ارتباط با اقوام و اطرافیان (بک ۱۹۹۸ ترجمه قراچه داغی، ۱۳۷۶). ۷- مسایل ارزشی، عقیدتی

¹ - Taylor

² - Winch

و مذهبی(بلاچ، ترجمه قراچه داغی، ۱۳۷۰). ۸- علایق و طرز تفکر(به نقل از سلیمانیان، ۱۳۷۳)، (ساروخانی، ۱۳۷۰).

زنان نیمی از پیکره ی جامعه را تشکیل داده و اساس هویت یابی خلقت و آفرینش انسانی با مرد و زن صورت می گیرد (جاسبی، ۱۳۸۰). زن در نقش همسر، توان ایجاد خانه ای گرم و با محبت را داراست و مرد به عنوان شوهر، پایه های روابط اجتماعی و اقتصادی خانه را مستحکم نگه می دارد. تمام این موردها زمانی امکان پذیر است که زن و شوهر، دارای سلامت روان و آسایش خیال باشند. زندگی مشترک سالم و ایجاد کانونی با محبت، امنیت، صمیمیت و تفاهم، برای رسیدن به این مهم، نقشی بسزا دارد(احمدی، ۱۳۸۴)، بنابراین به دلیل اهمیت ویژه ی زنان، پژوهشگران در صدد کشف راز و رمزهایی هستند که موجبات رضامندی زناشویی زنان را فراهم می سازد. گروهی از پژوهشگران، دانشمندان علوم رفتاری به خانواده، دوستی ها، عشق و ازدواج به عنوان هدفی برای پژوهش می نگرند.

در عصر حاضر به دنبال تغییرات سریع اقتصادی و اجتماعی، اساس روابط زناشویی و خانواده تا حدود زیادی تضعیف شده است. ضعیف شدن روابط زناشویی به ارتباطی که در چهارچوب قوانین ازدواج وجود دارند، باعث تضعیف ازدواج روابط و هنجارهای درون خانواده می شود و همین امر باعث به هم خوردن روابط، تجزیه ی خانواده ها و در نهایت بروز انحرافات کوچک و بزرگ درون خانواده ها شده است (شیخی، ۱۳۷۳) در سال های اخیر در کشور های جهان و از جمله ایران ساختار خانواده ها دچار تغییر شده است، بنیان خانواده ها چنان سست شده که دیگر به ندرت مرگ می تواند میان زوج ها جدایی افکند. آمار طلاق و خشونت های خانوادگی هر ساله رو به افزایش است (میر خشتی، ۱۳۷۵). متأسفانه با بررسی داده های موجود تعداد طلاق ثبت شده در سال ۱۳۸۱ « ۶۷۲۵۶ » مورد گزارش شده است و این آمار در سال ۱۳۷۵ « ۳۷۸۱۷ » مورد بوده است که حدود ۷۸ درصد رشد مثبت داشته است، یعنی نرخ طلاق از ۷/۹ در سال ۷۵ به ۱۰/۴ در سال ۸۱ افزایش یافته است. (بررسی آخرین تحولات ازدواج و طلاق، ۱۳۸۶). اگر در جامعه ای آمار طلاق ناچیز باشد، الزاماً به معنای ازدواج های موفق و سازگاری زناشویی نیست. بسیاری از زوج ها در خانواده هایی زندگی می کنند که طلاق روانی در آن حکفرماست. بدین معنا که هیچ گونه رابطه ی عاطفی و جسمانی میان زن و شوهر وجود ندارد و زندگی به صورت اجباری و با کم ترین تعامل پیش می رود.

به همین جهت ضروری است با دیدی واقع بینانه نقش رضایت زناشویی مورد بررسی قرار گیرد چرا که نبود جو سالم در رضایت زنان از موانع اصلی انتقال آداب و رسوم، فرهنگ و ارزش های مثبت جامعه به نسل های بعدی است (صادقی، ۱۳۸۰).

شخصیت از مجموعه ای از ویژگی ها درست می شود که شناخت و بررسی آن ها به درک پاتولوژی های شخصیت کمک می کند. ویژگی ها و یا صفات را می توان به صورت زیر تعریف کرد (موسوی نسب، ۱۳۷۳).

در این پژوهش منظور از ویژگی های شخصیتی آن دسته از صفاتی است که به وسیله ی پرسشنامه ی شخصیتی نئو اندازه گیری می شود و منظور نمره هایی است که افراد از این پرسشنامه در ویژگی های گوناگون بدست می آورند.

این پرسشنامه پنج عامل اصلی شخصیت و شش رویه را در هر عامل اندازه گیری می کند. این ویژگی ها عبارتند از: روان رنجوری (N)، برون گرایی (E)، باز بودن (O) و با وجدان بودن (C)، (گروسی فرشی، ۱۳۷۷).

به دلیل اهمیت و جایگاهی که زنان در جامعه ی ما دارند و تاثیر رضایت زناشویی بر فرزندان و جامعه، انجام چنین پژوهش هایی ضروری است.

هدف از انجام این پژوهش بررسی رابطه ی میان ویژگی های شخصیتی و رضایت مندی زناشویی می باشد. این پژوهش می تواند در جهت سالم سازی روابط زناشویی و بهبود ساختار خانواده گام بردارد. فرضیه هایی که در این پژوهش مطرح می شوند، عبارتند از: ۱- بین ویژگی های شخصیتی و رضایت زناشویی زنان شاغل رابطه وجود دارد.

۲- بین سطوح گوناگون تحصیلی از نظر میزان رضایت زناشویی تفاوت وجود دارد.

۳- بین سن و میزان رضایت زناشویی زنان شاغل رابطه ی معنادار وجود دارد.

از پژوهش هایی که در ایران در زمینه ی رضایت زناشویی انجام گرفته است، می توان به پژوهش های (وکیلی، ۱۳۶۸؛ ملازاده، ۱۳۷۲؛ سلیمانیان، ۱۳۷۳؛ موسوی، ۱۳۷۵؛ مهدویان، ۱۳۷۵؛ براتی، ۱۳۷۵؛ بنی اسدی، ۱۳۷۵؛ صادقی، ۱۳۸۰؛ و مرادی، ۱۳۸۰) اشاره کرد.

در پژوهشی که درباره ی افزایش سن ازدواج در ایران به وسیله ی جنادله، غاقله و رهنما (۱۳۸۸) انجام شد و جامعه ی آماری تمام دانشجویان کارشناسی ارشد و دکتری دانشگاه های تهران، علامه و شهید بهشتی بودند، به این نتیجه رسیدند که افزایش سن ازدواج عدم رضایت از زندگی را بیش تر می کند.

رضایت مندی زناشویی در زنان بر اساس نتایج پژوهشی که دفتر برنامه ریزی اجتماعی و مطالعات فرهنگی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری انجام شده، رضایت زناشویی در زنان با تحصیلات عالیه بهتر از زنان دیپلمه است. در این پژوهش بین رضایت زناشویی و تحصیلات رابطه ای مثبت مشاهده شده که نشان می دهد زنان با تحصیلات عالیه از ویژگی های همسر خود رضایتی بیش تر دارند. شناخت بهتر زوج و انتخاب مناسب تر در زنان کمک کرده تا طلاق در میان کسانی که پس

از سی سالگی ازدواج می کنند، کم تر رخ دهد، زنان با تحصیلات عالیه ارتباط خوبی با شوهر برقرار کنند و تعارضات و اختلافات را در تمامی زمینه ها بویژه مسایل مالی کارآمدتر حل و فصل نمایند (نشریه وقایع التفاقیه، ۱۳۸۳).

در نتیجه، رضایت زناشویی در زنان دیپلمه پایین تر از زنان با تحصیلات عالیه بوده است، ولی در کل سطح رضایت زناشویی ایرانی بسیار پایین گزارش شده است (وقایع التفاقیه، ۱۳۸۳). پژوهش های انجام شده در زمینه ی رضایت و نارضایتی زناشویی در خارج از کشور وسعت و دامنه ی زیادی داشته و در سال های اخیر، بویژه از دهه ی ۱۹۹۰ به بعد، رشدی چشمگیر یافته است. از جمله پژوهش های انجام شده در بعد ویژگی های شخصیتی، می توان به پژوهش های جانسون^۱ (۲۰۰۳) و اولری و اسمیت^۲ (۱۹۹۱) اشاره کرد. الوی و اسمیت (۱۹۹۱) در مورد عوامل موثر در ازدواج موفق، مهم ترین را متشابه در شخصیت افراد ذکر کرده اند. عامل مشابه در شخصیت در کنار عامل های دیگر همچون سن، مذهب، نژاد، نگرش، هوش و سطح فرهنگ قرار دارد.

در زمینه ی رضایت و نارضایتی زناشویی می توان به پژوهش های زیر اشاره کرد: ساکو^۳ (۱۹۹۳)، کوپین^۴ (۱۹۹۵)، کلین، پلیت، واتیون و مارکمن^۵ (۲۰۰۶)، هوستون و ونگلیستی^۶ (۱۹۹۱)، شرکات^۷ (۲۰۰۴)، الیسون^۸ (۱۹۹۱)، آرگیل^۹ (۲۰۰۱)، وینچ^{۱۰} (۲۰۰۰)، سلیگمن^{۱۱} (۲۰۰۰) و در زمینه ی ارتباطات میان زوجینی که منجر به کاهش رضایت در رابطه و افزایش احتمال طلاق می شوند می توان به پژوهش های آماتو، هاهمن - ماریوت^{۱۲} (۲۰۰۷) اشاره کرد.

¹ - Johanson

² - O'leary & Smith

³ - Sacco

⁴ - Coen

⁵ - Kline , Pleasant , Whit ton & Mark Man

⁶ -Huston & Wengelisti

⁷ - Sharked

⁸ - Ellison

⁹ - Argyle

¹⁰ - Winch

¹¹ - Seligman

¹² - Amato & Hon Man – Marriott

روش پژوهش

پژوهش با توجه به موضوع پژوهش توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه ی آماری مورد مطالعه، زنان متأهل شاغل شهر کازرون می باشد که تعداد آن ها نزدیک به ۱۸۵۳ نفر است و متناسب با جامعه ی آماری مورد نظر برای فرضیه ی پژوهش از زن های شاغل شهر کازرون به گونه ی خوشه ای ۲۳۰ نفر نمونه گیری شد که در نهایت نمونه شامل ۲۰۰ نفر می باشد. برای نمونه گیری از جامعه ی آماری مورد نظر از روش خوشه ای دو مرحله ای استفاده شد تا هر کدام از افراد جامعه برای انتخاب شدن شانس برابر داشته باشند. چندین مکان بر حسب تصادف انتخاب شد که شامل زنان شاغل مراجعه کننده به درمانگاه الهدی، زنان شاغل در دانشگاه آزاد و خوابگاههای کوثر و فاطمیه و معلمین در اداره ی آموزش و پرورش مدارس کازرون بودند. جهت اجرای پژوهش از دو پرسشنامه استفاده گردید:

۱- برای بررسی ویژگی های شخصیت از پرسشنامه ی NEO-FFI استفاده شده مجموعه ی نئو به بررسی ویژگی های سالم شخصیت می پردازد (حق شناس، ۱۳۸۲). NEO-FFI نوع ۶۰ جمله ای NEO-PI-R است که برای ارزیابی مختصر و سریع پنج عامل اصلی بی ثباتی هیجانی، برون گرایی، بازبودن به تجربه ها، توافق و وجدانی بودن طراحی شده است (عنبری، ۱۳۸۲). اعتبار و پایایی آزمون NEO-FFI/NEO-PI-R بمنظور ارایه ی فرم کوتاهی از NEO PI-R ساخته شده و با این که هنجار نوینی برای آن ارایه شده، اما دارای همان شکل اولیه است. گزینش عبارت های آزمون بر اساس محاسبات اعتباریابی عوامل از روی آزمون NEO PI-R انجام گرفته است (کاستا و مک ری^۱ ۱۹۸۹)

۲- برای بررسی رضایت زناشویی از پرسشنامه ی رضایت زناشویی انریچ^۲ استفاده شد. مقیاس انریچ در ابتدا برای توصیف پویایی های ازدواج جهت پژوهش ایجاد شد، اما اندک زمانی نگذشت که به عنوان ابزاری تشخیصی برای زوجین متأهلی که به دنبال مشاوره ی ازدواج و غنی سازی بودند، بکار گرفته شد (احمدی، ۱۳۸۳).

هنجارها: « پرسشنامه ی انریچ » در پژوهش های متعددی مورد استفاده قرار گرفته است. از جمله اولسون و دیگران^۳ (۱۹۸۹) روی یک گروه نمونه ۸۳۸۵ نفری.

¹ - Costa & McCrae

² - ENRICH :Enriching ankh Nurturing Relationship Issues, Communtcation and Happiness

³ - Olson, David ,&others

روایی و اعتبار پرسشنامه ۴۷ سوالی انریچ

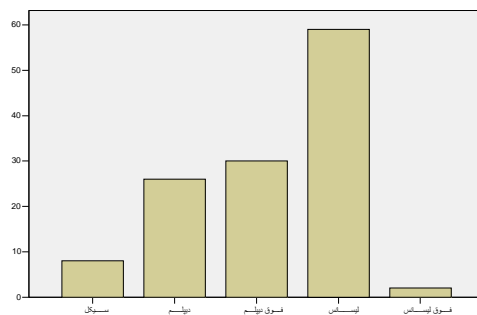
علی اکبر سلیمانیان (۱۳۷۳) در پژوهشی با عنوان « بررسی تفکرات غیر منطقی بر نارضایتی زناشویی » برای استفاده از پرسشنامه در پژوهش ابتدا آن را ترجمه کرد. پس از ترجمه ی سوالات به رویت کارشناسان روان شناسی، نوبی نژد و نادری، رسانده شد و روایی محتوای پرسشنامه مورد تاکید قرار گرفت. در مرحله ی بعد، پرسشنامه روی یک گروه ۱۱ نفری اجرا و ضریب اعتبار آن از راه ضریب آلفا محاسبه شد که عدد ۰/۹۳ بدست آمد. با توجه به زیاد بودن سوال های پرسشنامه (۱۱۵ سوال) که موجب خستگی بیش از اندازه ی آزمودنی ها می شد، تصمیم گرفته شد تا فرم کوتاهی از آن تهیه شود. برای این منظور ابتدا همبستگی هر یک از سوالات با کل پرسشنامه از راه ضریب همبستگی محاسبه و سپس ۴۷ سوال که از همبستگی نسبتاً بالایی برخوردار بودند، انتخاب شدند. این انتخاب به گونه ی مساوی از مقیاس های گوناگون پرسشنامه صورت گرفت و بدین ترتیب در مجموع ۴۷ سوال انتخاب شد که دوباره ضریب اعتبار فرم ۴۷ سوالی بر روی یک گروه ۱۱ نفری با استفاده از ضریب آلفا محاسبه شد و ضریب اعتبار ۰/۹۵ بدست آمد. هدف اصلی این پژوهش عبارت است از بررسی تاثیر ویژگی های شخصیتی بر رضایت زناشویی زنان شاغل شهر کازرون. بدین منظور نمونه ای شامل ۲۰۰ نفر از کارمندان زن متاهل انتخاب و با کمک مقیاس های سنجش شخصیت نئو، رضایت زناشویی انریچ مورد آزمون قرار گرفت، در این فصل تجزیه و تحلیل نتایج در دو بخش ارایه می شود: آمار توصیفی و آزمون فرضیه ها

آمار توصیفی

جدول ۱ - فراوانی و درصد سطح تحصیلات گروه نمونه

درصد	فراوانی	آماره ها	گروه بندی
۶/۴	۸		سیکل
۲۰/۸	۲۶		دیپلم
۲۴/۰	۳۰		فوق دیپلم
۴۷/۲	۵۹		لیسانس
۱/۶	۲		فوق لیسانس و بالاتر
-	۷۵		بدون پاسخ

همان گونه که در جدول ۱ مشاهده می شود، ۶/۴ درصد از افراد گروه نمونه دارای تحصیلات سیکل، ۲۰/۸ درصد دارای تحصیلات دیپلم، ۲۴ درصد فوق دیپلم، ۴۷/۲ درصد لیسانس و ۱/۶ درصد دارای تحصیلات فوق لیسانس و بالاتر هستند، نمودار مربوطه در زیر قابل مشاهده است.

نمودار ۱ - سطح تحصیلات گروه نمونه

جدول ۲ - میانگین و انحراف معیار سنی گروه نمونه

انحراف معیار	میانگین	آماره ها	نام متغیر
۷/۳۹	۲۷/۲۸		سن

همان گونه که در جدول ۲ مشاهده می شود، میانگین سنی زنان گروه نمونه برابر با ۲۷/۲۸ و انحراف معیار مشاهده شده برابر با ۷/۳۹ می باشد.

جدول ۳ - میانگین و انحراف معیار کسب شده در مولفه های شخصیت

انحراف معیار	میانگین	آماره ها	مولفه ها
۶/۳۰	۲۵/۵۱		روان رنجور خوبی
۴/۳۴	۲۸/۶۳		برون گرایی
۴/۵۱	۲۵/۷۳		باز بودن
۵/۴۶	۳۲/۲۹		توافقی
۵/۸۱	۳۵/۹۲		وجدانی بودن

همان گونه که در جدول ۳ مشاهده می شود، میانگین کسب شده به وسیله ی گروه مورد مطالعه در هر یک از متغیرهای شخصیتی روان رنجورخوبی، برون گرایی، باز بودن، توافقی و وجدانی بودن به ترتیب برابر ۲۵/۵۱، ۲۸/۶۳، ۲۵/۷۳، ۳۲/۲۹ و ۳۵/۹۲ می باشد، انحراف معیار

بدست آمده به وسیله ی گروه نمونه به ترتیب متغیرهای ذکر شده برابر با $۴/۵۱$ ، $۴/۳۴$ ، $۶/۳۰$ و $۵/۴۶$ و $۵/۸۱$ می باشد.

جدول ۴ - میانگین و انحراف معیار رضایت زناشویی

انحراف معیار	میانگین	آماره ها
$۲۷/۶۰۳$	$۱۷۱/۰۴۳$	مولفه ها رضایت زناشویی

همان گونه که در جدول ۴ مشاهده می شود، میانگین کسب شده به وسیله ی گروه مورد مطالعه در متغیر رضایت زناشویی برابر با $۱۷۱/۰۴۳$ و انحراف معیار آن نیز برابر با $۲۷/۶۰۳$ می باشد.

آزمون فرضیه ها

۱ - فرضیه ی نخست

میان ویژگی های شخصیتی و رضایت زناشویی زنان شاغل رابطه وجود دارد.

آزمون آماری مورد استفاده: آزمون تحلیل رگرسیون

متغیرهای پیش بین: ابعاد شخصیتی نئو شامل روان رنجورخویی، برون گرایی، باز بودن، توافقی و وجدانی بودن می باشد
متغیر ملاک: رضایت زناشویی

جدول ۵ - ضریب همبستگی انفرادی و چندگانه بین متغیرهای پیش بین و ملاک

ملاک	پیش بین				
	ضریب پیرسون	روان رنجورخویی	برون گرایی	باز بودن	توافقی
ملاک	$۰/۲۲^{**}$	$-۰/۰۹$	$۰/۱۸^*$	$۰/۱۱$	$۰/۱$
	$۰/۳۲$				
	R مربع	$۰/۱۰$			

همان گونه که در جدول ۵ مشاهده می شود، ضرایب همبستگی مشاهده شده میان متغیر رضایت زناشویی و هر یک از مولفه های شخصیتی روان رنجورخویی، برون گرایی، باز بودن، توافقی و وجدانی بودن، به ترتیب برابر با $۰/۲۲$ ، $-۰/۰۹$ ، $۰/۱۸$ ، $۰/۱۱$ و $۰/۱$ است. از بین ضرایب مشاهده شده رابطه ی میان رضایت زناشویی و روان رنجورخویی با اطمینان آماری $۰/۹۹$ و

رابطه ی میان باز بودن و رضایت زناشویی با اطمینان آماری ۰/۹۵ معنادار است و سایر ضرایب به لحاظ آماری معنادار نمی باشد. نکته ی قابل ملاحظه این است که رابطه ی میان روان رنجور خوبی و رضایت زناشویی رابطه ای معکوس و رابطه ی میان باز بودن و رضایت زناشویی رابطه ای مثبت و مستقیم است، همچنین ضریب همبستگی چندگانه بین ترکیب خطی ابعاد شخصیت و رضایت زناشویی برابر با ۰/۳۲ و مقدار مربع آن برابر با ۰/۱۰ می باشد.

جدول ۶ - بررسی رابطه ی خطی بین متغیرهای پیش بین و ملاک

مقدار آلفا	F	MS	df	SS	
۰/۰۱	۴/۴۹۹	۳۱۵۱/۰۳۵	۵	۱۵۷۵۵/۱۸	مقدار رگرسیون
		۷۰۰/۳۵۸	۱۹۴	۱۳۵۸۶۹/۵	مقدار باقی مانده

همان گونه که در جدول ۶ مشاهده می شود، آزمون آماری F با مقدار ۴/۴۹۹ نشان می دهد که رابطه ی خطی میان ابعاد شخصیت و رضایت زناشویی با اطمینان آماری ۰/۹۹ معنادار است، ضرایب بتا به تفکیک هر یک از ابعاد شخصیت، در خصوص تاثیر بر میزان رضایت زناشویی به همراه سطح معناداری در جدول زیر قابل مشاهده است.

جدول ۷ - ضرایب رگرسیون تفکیک شده ی ابعاد شخصیت بر میزان رضایت زناشویی

متغیر پیش بینی شونده	متغیرهای پیش بینی کننده	ضریب b	ضریب بتا	مقدار t	سطح معناداری
رضایت زناشویی	روان رنجورخویی	-۰/۸۴	-۰/۱۹	۲/۶۴	۰/۰۱
	برون گرایی	-۱/۰۵	-۰/۱۷	۲/۱۰	۰/۰۵
	باز بودن	۱/۰۶	۰/۱۷	۲/۵۱	۰/۰۵
	توافقی	۰/۲۱	۰/۰۴۱	۰/۵۱	۰/۶۱
	وجدانی بودن	۰/۵۶	۰/۱۲	۱/۳۳	۰/۱۸

همان گونه که در جدول ۷ مشاهده می شود، از میان ابعاد شخصیتی نئوسه بعد دارای اثر معنادار بر رضایت زناشویی و وجدانی بودن، هرچند دارای تاثیر مثبت بر رضایت زناشویی هستند، اما اثر مشاهده شده به لحاظ آماری معنادار نمی باشد. متغیر روان رنجورخویی با ضریب بتای ۰/۱۹- و اطمینان آماری ۰/۹۹، متغیر برون گرایی با ضریب بتای ۰/۱۷- و اطمینان آماری ۰/۹۵ و متغیر باز بودن با ضریب بتای ۰/۱۷ و اطمینان آماری ۰/۹۵ بر میزان رضایت

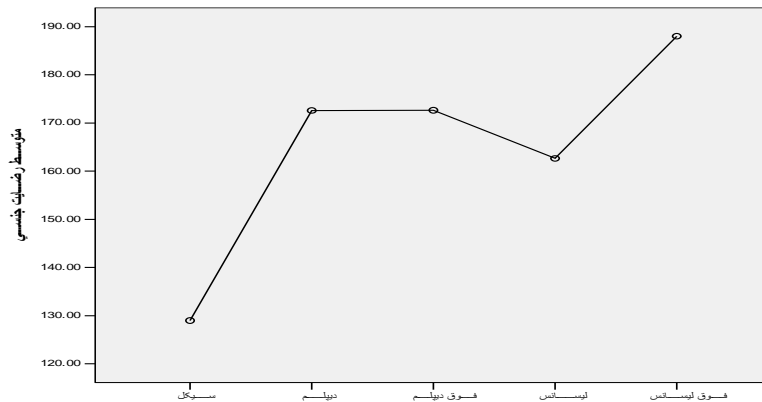
زناشویی اثر دارند. آنچه که مشاهده می شود این است که هر سه متغیر دارای تاثیر هم جهت بر میزان رضایت زناشویی نیستند. تاثیر روان رنجورخویی و برون گرایی به صورت معکوس و تاثیر باز بودن به صورت مثبت و مستقیم است، این نتایج نشان می دهد مولفه های شخصیت، قدرت پیش بینی کنندگی رضایت زناشویی را دارند، بنابراین با توجه به نتایج بدست آمده، فرضیه ی صفر رد شده و فرضیه ی پژوهشی مبنی بر: "بین ویژگی های شخصیتی و رضایت زناشویی زنان شاغل رابطه وجود دارد"، مورد تایید قرار می گیرد.

فرضیه ی دوم: بین سطوح گوناگون تحصیلی از نظر میزان رضایت زناشویی تفاوت وجود دارد. آزمون آماری مورد استفاده: آزمون تحلیل واریانس

جدول ۸ - میانگین و انحراف معیار کسب شده در متغیر رضایت زناشویی به تفکیک تحصیلات

انحراف معیار	میانگین	آماره ها	گروه بندی
۲۷/۵۵	۱۲۸/۹۸		سیکل
۱۸/۴۹	۱۷۲/۵۷		دیپلم
۲۸/۷۲	۱۷۲/۶۳		فوق دیپلم
۲۹/۷۲	۱۶۲/۶۴		لیسانس
۰۰	۱۸۸/۰۰		فوق لیسانس و بالاتر

همان گونه که در جدول ۸ مشاهده می شود، میانگین کسب شده به وسیله ی افراد با سطح تحصیلات سیکل، دیپلم، فوق دیپلم، لیسانس و فوق لیسانس به ترتیب برابر با ۱۲۸/۹۸، ۱۷۲/۵۷، ۱۷۲/۶۳، ۱۶۲/۶۴ و ۱۸۸ می باشد، انحراف معیار کسب شده به وسیله ی هر گروه در متغیر مورد مطالعه در جدول بالا قابل مشاهده است.

نمودار ۲- میانگین رضایت زناشویی به تفکیک تحصیلات

جدول ۹- مقایسه ی سطوح تحصیلی از نظر رضایت جنسی

مقدار آلفا	F	MS	df	SS	آماره ها / منبع واریانس
۰/۰۱	۵/۰۵۰	۳۷۴۷/۳۸	۴	۱۴۹۹۱/۳۵	میان گروهی
		۷۴۲/۱۴	۱۲۰	۸۹۰۵۷/۷۲	درون گروهی

همان گونه که در جدول ۹ مشاهده می شود، آزمون آماری F با مقدار ۵/۰۵۰ نشان می دهد میان سطوح گوناگون تحصیلی از نظر میزان رضایت زناشویی با اطمینان آماری ۰/۹۹ تفاوت معنادار وجود دارد، در ادامه نتایج آزمون تعقیبی توکی بمنظور پیدا کردن گروههایی که دارای تفاوت معنادار هستند، مشاهده می شود.

جدول ۱۰ - آزمون تعقیبی توکی جهت مقایسه ی دو به دو سطوح تحصیلی از نظر رضایت

زناشویی

سطح معناداری	خطای معیار اندازه گیری	اختلاف میانگین ها	آماره ها گروههای مقایسه ای
۰/۰۱	۱۱/۰۱	-۴۳/۵۹	سیکل و دیپلم
۰/۰۱	۱۰/۸۴	-۴۳/۶۵	سیکل و فوق دیپلم
۰/۰۵	۱۰/۲۶	-۳۳/۶۶	سیکل و لیسانس
۱/۰۶	۲۱/۵۳	-۵۹/۰۱	سیکل و فوق لیسانس
-	۷/۲۹	-۰/۰۶	دیپلم و فوق دیپلم
۰/۵۳	۶/۴۱	۹/۹۳	دیپلم و لیسانس
۰/۹۳	۱۹/۹۹	-۱۵/۴۲	دیپلم و فوق لیسانس
۰/۴۷	۶/۱۰	۹/۹۹	فوق دیپلم و لیسانس
۰/۹۳	۱۹/۸۹	-۱۵/۳۶	فوق دیپلم و فوق لیسانس
۰/۶۹	۱۹/۵۸	-۲۵/۳۵	لیسانس و فوق لیسانس

همان گونه که نتایج آزمون توکی در جدول ۱۰ نشان می دهد، تفاوت مشاهده شده میان دارندگان مدرک سیکل با سایر سطوح تحصیلی دیپلم و فوق دیپلم با اطمینان آماری ۰/۹۹ و تفاوت میان دارندگان مدرک سیکل و لیسانس با اطمینان آماری ۰/۹۵ از نظر رضایت زناشویی معنادار است، مشاهده ی میانگین گروهها نشان می دهد میزان رضایت زناشویی در سطح تحصیلی سیکل پایین تر از سایر سطوح تحصیلی است به جز تفاوت مشاهده شده میان افراد سیکل با سایر گروهها، در دیگر سطوح تحصیلی تفاوتی میان گروهها مشاهده نمی شود. با توجه به نتایج بدست آمده فرضیه ی صفر رد و فرضیه ی پژوهشی مبنی بر: بین سطوح گوناگون تحصیلی از نظر میزان رضایت زناشویی تفاوت وجود دارد. "مورد تایید قرار می گیرد.

فرضیه ی سوم: بین سن و رضایت زناشویی زنان شاغل رابطه ی معنادار وجود دارد.

آزمون آماری مورد استفاده : ضریب همبستگی پیرسون

جدول ۱۱ - بررسی رابطه ی سن و رضایت زناشویی

سطح معناداری	ضریب همبستگی	آماره ها متغیرها
۰/۰۱	-۰/۲۵	سن و رضایت زناشویی

همان گونه که در جدول ۱۱ مشاهده می شود، ضریب همبستگی پیرسون بین سن و میزان رضایت زناشویی برابر با ۰/۲۵- و با اطمینان آماری ۰/۹۹ معنادار است. ضریب مشاهده شده نشان می دهد رابطه ی میان دو متغیر معکوس است و با افزایش یکی دیگری کاهش می یابد، بنابراین با توجه به نتیجه ی بدست آمده، فرضیه ی صفر رد شده و فرضیه ی پژوهشی مبنی بر " بین سن و رضایت زناشویی زنان شاغل رابطه ی معنادار وجود دارد." مورد تایید قرار می گیرد.

بحث و نتیجه گیری

هدف این پژوهش بررسی و مقایسه ی رابطه ی میان ویژگی های شخصیتی و رضایتمندی زناشویی در زنان شاغل شهر کازرون است. نتایج این پژوهش نشان می دهد که مؤلفه های شخصیت، توانایی پیش بینی رضایتمندی زناشویی را دارند و ویژگی های شخصیتی با رضایتمندی زناشویی دارای ارتباطی معنی دار بودند و رابطه ی میان آن ها با همبستگی نسبتاً قوی تأیید شد و ارتباط میان ویژگی شخصیتی روان رنجور خوئی و برون گرایی با رضایتمندی زناشویی به صورت معکوس و ارتباط منفی و معنی دار بوده، ولی ارتباط میان دیگر ویژگی های شخصیتی (توافقی بودن، باز بودن و وجدانی بودن) به صورت مستقیم و معنادار بوده است و آنچه مشاهده می شود این است که هر سه متغیر دارای تأثیر هم جهت بر میزان رضایت زناشویی نیستند این نتایج نشان می دهد مؤلفه های شخصیت قدرت پیش بینی کنندگی رضایت زناشویی هستند و فرضیه ی پژوهشی مبنی بر: بین ویژگی های شخصیتی و رضایتمندی زنان شاغل رابطه وجود دارد، مورد تأیید قرار می گیرد. همان گونه که می دانیم، از ویژگی های پرسشنامه ی رضایتمندی انریچ این بود که هر چه نمره ای بالاتر در این پرسشنامه بدست آید، رضایتمندی بالاتری وجود داشته است. در تبیین این فرضیه می توان گفت زنانی که دارای عواطف منفی چون ترس، غم، دستپاچگی، عصبانیت و احساس گناه و نفرت هستند، با افزایش این احساسات رضایت زناشویی در آن ها کاهش می یابد و نتایج بدست آمده در این بخش با نتایج بدست آمده به وسیله ی عطاری در سال ۱۳۸۵ همسو می باشد. آن ها نیز به این نتیجه رسیدند که عامل شخصیتی روانی رنجور خوئی با رضایت زناشویی رابطه ای منفی دارند. عامل شخصیتی روان رنجوری و برون گرایی در پژوهش عطاری رابطه ای مثبت داشتند، ولی در این پژوهش، به دلیل بافت فرهنگی و مذهبی حاکم بر شهر رابطه ای منفی و معنی دار دارند. نمره های پایین در صفت برون گرایی ضرورتاً به مفهوم روابط خصمانه نمی باشد و بدین منظور نیست که زنان در این شهر شاد نیستند بلکه صرفاً کم تظاهر و دارای ظاهری آرام هستند و اجازه می دهند دیگران گوینده باشند و آن ها شنونده. به دلیل بافت فرهنگی و سنتی حاکم در روابط خود خیلی رسمی بوده و با احتیاط عمل می کنند. رابطه ی میان

باز بودن و رضایت زناشویی رابطه ای مثبت و مستقیم است. الوی و اسمیت مهم ترین عوامل موثر در ازدواج را تشابه در شخصیت افراد ذکر کرده اند که با نتیجه ی بدست آمده در این پژوهش هماهنگ است. در این رابطه می توان گفت افراد باز زنانی هستند که در تجربه های دورنی و دنیای پیرامون خود کنجکاو بوده و زندگی آنها سرشار از تجربه است و در مقایسه با زنان بسته احساسات مثبت و منفی زیادی دارند و حال زنان بسته از نظر اجتماعی و سیاسی محافظه کار ترند. با افزایش رضایت زناشویی بسته به باز و بسته بودن زنان، رضایت در آن سمت می باشد. در تبیین این فرضیه می توان گفت هر گاه زنان انعطاف پذیر و نوع دوست باشند و هیجان های مثبت و منفی را تجربه و ابراز همدردی نمایند و مشتاق کمک به یکدیگر باشند، در کارهایشان با دقت و خوش قول و مطمئن هستند، رضایت زناشویی مطلوبی دارند و از کیفیت رابطه رضایت دارند.

فرضیه ی دومی که در این پژوهش مورد بررسی قرار گرفت، بین سطوح گوناگون تحصیلی از نظر میزان رضایت زناشویی بود که بین این دو متغیر نیز با سطح اطمینان بالا ارتباطی معنادار مشاهده شد، رضایت زناشویی در سطح تحصیلی سیکل پایین تر از سایر سطوح تحصیلی است. به جز تفاوت مشاهده شده در بین افراد سیکل با سایر گروهها، در دیگر سطوح تحصیلی تفاوتی مشاهده نمی شود. نتایج بدست آمده در این بخش با پژوهشی که دفتر برنامه ریزی اجتماعی و مطالعات فرهنگی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری انجام داده، منطبق است با این تفاوت که پایین ترین سطح در پژوهش آن ها دیپلم بوده و در این پژوهش سیکل بوده است. در تبیین این فرضیه می توان گفت رضایت زناشویی در زنان سیکل پایین تر از زنان با تحصیلات عالی است و رضایت زناشویی در زنان تحصیلات بالا و شاغل بهتر از زنان با تحصیلات پایین است.

فرضیه ی سومی که در این پژوهش مورد بررسی قرار گرفت، بین سن و رضایت زناشویی بود که رابطه ی میان دو متغیر معکوس است و با افزایش یکی دیگری کاهش می یابد. در تبیین این فرضیه هر زمان که سن افراد برای ازدواج بالا باشد، رضایت زناشویی کم تر است و بالعکس هر گاه سن زنان کم تر باشد، رضایت زناشویی بیش تر است. این پژوهش با پژوهشی که درباره ی افزایش سن ازدواج در ایران به وسیله ی علی جنادله و همکارانش انجام گرفت، همسو می باشد. آن ها نیز به این نتیجه رسیدند که افزایش سن ازدواج عدم رضایت از زندگی را بیش تر می کند. در یک جمع بندی نهایی از نتایج و با توجه به هدف نهایی این پژوهش که بدنبال این مطلب بود که رابطه ی میان خصایص شخصیتی و رضایت زناشویی را بررسی کند، با بررسی و تجزیه و تحلیل داده های بدست آمده و استفاده از آزمون های آماری تحلیل رگرسیون چند متغیره و ضریب همبستگی پیرسون چنین بدست آمد که میان متغیرهای ویژگی شخصیتی در روان رنجور خوبی، باز بودن به تجربه، توافقی بودن، وجدانی بودن و برونگرایی (پیش بینی کننده ها) و رضایت

زناشویی (پیش بینی شونده) ارتباطی معنادار وجود دارد، بنابراین می توان گفت که ویژگی های شخصیتی می توانند رضایت زناشویی را پیش بینی کنند به گونه ای که حتی معادله ای بدست آورد، بنابراین ویژگی های شخصیتی یاد شده می توانند پیش بینی کننده ی خوبی برای رضایت زناشویی باشند و همچنین رابطه ی مخفی معناداری بین ویژگی شخصیتی روان رنجور خوبی و رضایت زناشویی بدست آمد، یعنی با افزایش ویژگی روان رنجور خوبی و برون گرایی، رضایت زناشویی کاهش می یابد و رابطه ی مثبت معناداری بین ویژگی های شخصیتی باز بودن به تجربه، توافقی بودن، وجدانی بودن و رضایت زناشویی بدست آمد، یعنی با افزایش این ویژگی های شخصیتی، رضایت زناشویی افزایش می یابد. با توجه به نتایج بدست آمده از این پژوهش، برای افزایش رضایت زناشویی بایستی به صورت هدفمند روی چگونگی شکل گیری ویژگی های شخصیتی در کودکان و نوجوانان تأکید نمود؛ پیدایش ویژگی های شخصیتی از همان سال های نخستین زندگی شروع و سیر تکاملی خود را در سال های بعدی زندگی طی می کند.

رشد ویژگی های شخصیتی و محیطی در اثر عوامل زیست شناختی و محیطی صورت می گیرد که میزان تأثیر عوامل محیطی و زیست شناختی در شکل گیری ویژگی های شخصیتی در بین صاحب نظران روان شناسی متفاوت است، ولی بر اساس نظریه ی رویکرد صفات و روان شناختی ریموند کتل و مانند آن، شخصیت انسان و رشد آن تحت تأثیر ژنتیک و محیط قرار دارد، اما تأثیر عوامل محیطی در شکل گیری ویژگی های شخصیتی جنبه ی غالب داشته و می تواند در کل بر مجموعه ی شخصیت فرد تأثیر گذار باشد. این عوامل محیطی تأثیر گذار در شخصیت انسان از خانواده به عنوان مهم ترین عامل، شروع و به سایر عوامل گسترش می یابد. در این عوامل نوعی ادراک از ویژگی های شخصیتی در فرد شکل می گیرد که زمینه ساز رفتارها و تمایلات بعدی فرد با محیط است و خانواده به عنوان مهم ترین نهادی که در تأمین نیازهای عاطفی، اجتماعی و فرهنگی افراد جامعه سهمی عمده داشته و در نتیجه می تواند در خود شکوفایی اعضای آن مؤثر واقع شود و در نتیجه، نوع رفتار حاکم بر اعضای خانواده در آموزش و پرورش نیروی انسانی سالم برای جامعه بسیار تأثیر گذار است به گونه ای که روابط مناسب در میان اعضای خانواده و رضایت زناشویی بیش تر منجر به انسجام خانوادگی و تعارض میان اعضای خانواده و رضایت زناشویی کم تر، موجب بروز اختلافات رفتاری می شود.

پیشنهادهای پژوهش

۱ - در صورت امکان برنامه هایی در زمینه ی آشنایی خانواده بویژه والدین با مسایل زندگی زناشویی با تأکید بر نقش ویژگی های شخصیتی در رضایت زناشویی، تدوین و اجرا شود.

- ۲ - استفاده از مشاوران در برنامه های انجمن اولیاء و مربیان مدارس و برنامه های آموزشی رسانه ای جهت آموزش راهبردهایی به والدین، برای پرورش ویژگی های شخصیتی مثبت در فرزندان شان جهت بهبود سازمان و نظام خانواده های آینده و در نتیجه داشتن جامعه ای سالم، بنابراین صدا و سیما و مراکز فرهنگی می توانند نقشی مهم را در این باره ایفا نمایند.
- ۳ - ایجاد مرکز مشاوره زناشویی با تأکید بر درمان های شناختی و با دو هدف آموزش زوجین پیش از ازدواج و آموزش و درمان به زوج هایی که جدایی و طلاق را آخرین شیوه ی رهایی از مشکلات می دانند.
- ۴ - پژوهش مشابهی در جامعه های بزرگ تر و گوناگون صورت گرفته و مقایسه گردد.
- ۵ - با توجه به این که در این پژوهش بین عامل روان رنجور خویی و رضایت زناشویی رابطه ای منفی گزارش شده است، توصیه می شود به پژوهشی گسترده تر و همه جانبه تر در رابطه با علل و عوامل ایجاد این ویژگی شخصیتی از کودکی تا بزرگسالی پرداخته شود.

منابع

- ۱- احمدی، خ. آزاد مرز آبادی، ا. ملازمانی، ع. ۱۳۸۴. بررسی وضعیت ازدواج و سازگاری زناشویی در بین کارکنان سپاه، فصلنامه ی طب نظامی، ۷، ۱۵۲، ۱۴۱.
- ۲- براتی، ط. ۱۳۷۵. تأیید تعارضات زناشویی بر روابط متقابل زن و شوهر، پایان نامه ی کارشناسی ارشد مشاوره، گروه مشاوره، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد رودهن. بررسی آخرین تحولات ازدواج و طلاق جوانان کشور: تهران: سازمان ملی جوانان - معاونت مطالعات و تحقیقات، ۱۳۸۶.
- ۳- بک، آ. ۱۹۹۸. عشق هرگز کافی نیست: روش های نو برای حل مشکلات زناشویی و خانوادگی بر اساس شناخت درمانی، ترجمه ی مهدی قراچه داغی، (۱۳۷۶)، تهران، پیکان.
- ۴- بلاچ، س. ۱۹۷۸. مقدمه ای بر روان درمانی، نظریه ها و روش های رایج، ترجمه ی مهدی قراچه داغی، (۱۳۷۰).
- ۵- بنی اسدی، ح. ۱۳۷۵. بررسی و مقایسه ی عوامل اجتماعی، فردی و شخصیتی در زوج های سازگار و ناسازگار شهر کرمان، پایان نامه ی کارشناسی ارشد روان شناسی عمومی، گروه روان شناسی، دانشگاه تربیت مدرس.
- ۶- ثنایی، ب. ۱۳۷۹. مقیاس های سنجش خانواده و ازدواج، تهران، انتشارات بعثت.
- جاسبی، ع. ۱۳۸۰. "گفتمان" مجموعه مقالات و مصاحبه ها، تهران: دانشگاه آزاد اسلامی، دفتر فرهنگ مقاومت.
- ۷- جزایری، ش. ۱۳۸۳. عوامل روان شناختی احترام به انجام عمل زیبایی در سنین ۲۰ تا ۳۰ سال، پایان نامه ی کارشناسی ارشد روان شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن.

- ۸- جنادله، ع. دغاقله، ع. و رهنما، م. ۱۳۸۸. بررسی پیامدهای فرهنگی - اجتماعی افزایش سن ازدواج در ایران. تهران: دانشگاه آزاد اسلامی، معاونت پژوهشی، دفتر گسترش تولید علم.
- ۹- جوادی، خ. ۱۳۸۵. مقایسه ی رضایت زناشویی در زنان متأهل شاغل و خانه دار ۳۰ الی ۴۰ ساله.
- ۱۰- ساروخانی، ب. ۱۳۷۰. طلاق، پژوهشی در شناخت واقعیت و عوامل آن، چاپ اول، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- ۱۱- سلیمانیان، ع. ۱۳۷۳. « بررسی رابطه ی بین تفکرات غیر منطقی (بر اساس رویکرد شناختی) با ناراضیاتی زناشویی در دانشجو معلمان و متأهل دانشگاه آزاد اسلامی شهرستان بجنورد »، پایان نامه ی کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت معلم، دانشکده ی علوم تربیتی.
- ۱۲- شیخی، م. ۱۳۷۳. مقدمه ای بر مبانی جمعیت شناسی؛ تهران، انتشارات آرام.
- ۱۳- صالحی فردی، ج. ۱۳۷۸. پژوهش رضایت مندی زناشویی، تازه های روان درمانی، ۴ (۱۳ و ۱۴).
- ۱۴- عباس کرو مدودی، ع. ۱۳۷۹. رابطه ی بین اشتغال زنان و رضایت زناشویی، پایان نامه ی کارشناسی ارشد مشاوره ی راهنمایی واحد رودهن.
- ۱۵- علی اسماعیلی، م. ۱۳۷۴. بررسی عوامل مؤثر در تقاضای طلاق زنان ۴۰-۲۰ ساله ی تهران و مقایسه ی آن با عوامل رضامندی زانی که چنین تقاضایی نکرده اند، پایان نامه ی کارشناسی ارشد مشاوره، گروه روان شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبایی.
- ۱۶- عنبری، ا. ۱۳۸۲. اعتبار، روایی، هنجاریابی تست شخصیت NEO AC RLM در دانش آموزان دوره ی پیش دانشگاهی، پایان نامه ی کارشناسی ارشد روان شناسی بالینی دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن.
- ۱۷- گروسی فرشی، م. ۱۳۷۷. هنجار یابی آزمون شخصیتی نئو و بررسی تحلیل ویژگی ها و ساختار عاملی آن در بین دانشجویان دانشگاههای ایران. پایان نامه ی دکتری دانشگاه تربیت مدرس تهران.
- ۱۸- مرادی، م. ۱۳۸۰. بررسی تأثیر خانواده درمانی به روش ساختی بر کاهش تعارضات زناشویی زوجین متقاضی طلاق شهر اصفهان، پایان نامه ی کارشناسی ارشد مشاوره، گروه مشاوره ی دانشگاه اصفهان.
- ۱۹- مصاحبی، م. ۱۳۸۳. میزان همبستگی بین هیجان پذیری زوجین و رضایت آن ها در زندگی مشترک، خلاصه مقالات نخستین همایش سراسری ازدواج، اصفهان: دانشگاه آزاد اسلامی، واحد خوراسگان.
- ۲۰- ملازاده، ج. ۱۳۷۲. بررسی ویژگی های شخصیتی در رابطه با عوامل تنیدگی زای زناشویی، پایان نامه ی کارشناسی ارشد گروه روان شناسی عمومی، دانشگاه تربیت مدرس تهران.
- ۲۱- موسوی، ر. ۱۳۷۵. بررسی و مقایسه ی عوامل مؤثر بر رضامندی زناشویی در سه گروه پزشکان، کارمندان. کارگران شهر تهران، پایان نامه ی کارشناسی ارشد مشاوره، گروه مشاوره ی دانشگاه تربیت معلم تهران.
- ۲۲- مهدویان، ف. ۱۳۷۵. بررسی تأثیر آموزش و ارتباط بر رضامندی زناشویی و سلامت روان، پایان نامه ی کارشناسی ارشد روان شناسی بالینی، گروه روان شناسی، انستیتو روان پزشکی تهران.

- ۲۳- میر خشتی، ف. ۱۳۷۵ . بررسی رابطه ی میان رضایت از زندگی و سلامت روان، پایان نامه ی کارشناسی ارشد مشاوره، گروه مشاوران دانشگاه آزاد اسلامی، واحد رودهن.
- ۲۴- میلانی فر، ب. ۱۳۸۵ . بهداشت روانی، تهران، نشر قومس.
- ۲۵- نجاتی، ح. ۱۳۸۳ . روان شناسی زناشویی، تهران: انتشارات بیکران.
- ۲۶- نشریه ی وقایع التفاقیه ۱۳۸۳ . تهیه و تنظیم کتابخانه ی ملی جمهوری اسلامی ایران. تهران کتابخانه ی ملی جمهوری اسلامی ایران وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مرکز مطالعات و تحقیقات رسانه ها.
- ۲۷- نوایی نژاد، ش. ۱۳۷۷ . نگاهی دیگر به اصول نظری و عملی مشاوره ی خانوادگی، تازه ها و پژوهش های مشاوره، فصلنامه ی علمی، پژوهش انجمن مشاوران ایران، شماره ی ۳ و ۴ - تهران .
- ۲۸- وکیلی، ا. ۱۳۶۸ . بررسی عوامل مؤثر بر رضایت مندی زناشویی در زنان شاغل وزارتخانه ها، پایان نامه ی کارشناسی ارشد مشاوره، گروه مشاور و علوم تربیتی ، دانشگاه علامه طباطبایی.
- 29- Amato, P.R. & Hohmann – Marriott, B. 2007. a comparison of high – and low –distress marriages that end in divorce. *Journal of Marriage and Family*, vol 62, PP. 621 – 638.
- 30- Argyle, M. 2001. *Psychology and Religion: An introduction*. London: Routledge.
- 31- Coen, K. L. 1995. Emotional out o nomy and depression among chines adolescents, *journal of Genetic psychology*, 2, 161, 168.
- 32- Costa, P. T, Jr. and McCrae, R. R. 1989. Personality in adulthood: A six year longitudinal study of self - veports and spouse Ratings on the NEO Personality Inventory. *Journal of Personality and social Psychology*, vol. 54, No .5, 853-863.
- 33- Ellison, C. G. 1991. Religious involve ment and sudejctive well.being. *Journal of health and social behavior* vol. 32. PP. 80-990.
- 34- Johanson, S.M. 2003. The revolution in Couple therapy. *Journal of Marital and family Therapy*, vol 29. PP. 348-365.
- 35- Huston & vengelisti. 1991. Marital interact ions *Annual Review of Psychology*; vol 41. PP. 99. 102.
- 36- Kline, G.H; Pleasant, N. D; Whiltton, S.W. & Markman, H.g. 2006.
- 37- O leary, K.D & Smith, D. A. 1991 . Marital intera Ctions. *Annual Review of Psychology*, vol 42, PP 191-212.
- 38- Olson, David, & others. 1989. families whatmakes them work, newyork. Hamilton
- 39- Sacco, W. 1993. attributaional, per ceptual and affective responses to depressd and nondepresserd marital painters, pept of phrenology. *Journal of consoling and clinical psychology hatmakes them work, newyork. Hamilton.personalrelation ship* pp. 445-462 .New York: Cambridge university press.
- 40- Seligman, M. 2000. authentic happiness: using the new Positive Psychology to Realize you're Potential for lasting Fulfillment .New York: free Press.

- 41- Shaked, D.E. 2004. Religious intermarriage in the United States: Trends, Patterns, and Predictors. Journal of social science research. Vol .18 PP .47-55.
- 42- Taylor, S. E. 1988. Illusion and well -Being: A social Psychological Perspective on mental health. Psychological Bulletin, 103, PP.193-210
- 43- Understanding Couple Conflict. In A. L. Evangelistic & D. Perelman (E ads.), The Cambridge hand book of personal relation ship pp. 445-462 .New York: Cambridge university press
- 44- Winch, Robert. 2000. selected studies in marriage and the Family. New York: Hit Rinehart and Weston. INC.